

Międzynarodowa Podyplomowa Letnia Szkoła „Akademia Nieświeska” działa od 1995 r. na mocy porozumienia o szkoleniu specjalistów z zakresu ochrony zabytkowych parków i ogrodów oraz krajobrazu kulturowego, które zostało zawarte między Instytutem Problemów Kultury Białorusi w Mińsku a Ośrodkiem Ochrony Zabytkowego Krajobrazu w Warszawie. Przedsięwzięcie objęli patronatem ministrowie kultury Polski i Białorusi. Od 2003 r., w którym porozumienie zostało przedłużone, partnerami są Państwowy Białoruski Instytut Problemów Kultury w Mińsku i Krajowy Ośrodek Badań i Dokumentacji Zabytków w Warszawie.

Międzynarodowa Podyplomowa Letnia Szkoła „Akademia Nieświeska” kształci absolwentów szkół wyższych krajów Europy Środkowo-Wschodniej, zawodowo zajmujących się ochroną i konserwacją zabytków. Kursy szkoleniowe odbywają się w dwuletnich cyklach. Rozpoczynają się latem na Białorusi, a kończą w następnym roku w Polsce. Ich pierwsza, białoruska część, której towarzyszy krótki objazd studialny, poświęcona jest przede wszystkim zagadnieniom teoretycznym ochrony oraz konserwacji krajobrazu kulturowego i jego poszczególnych elementów.

Zadaniem drugiej części jest zapoznanie słuchaczy kursu z praktycznymi aspektami ochrony i konserwacji zabytków, pracą służb ochrony zabytków oraz realizowanymi w Polsce pracami konserwatorskimi. Służy temu dziesięciodniowy objazd naukowy. Na zakończenie kursu, po prezentacji prac dyplomowych związanych z przewodnim tematem kursu, słuchacze otrzymują

dyplomy ukończenia „Akademii Nieświeskiej”.

Dotychczas odbyło się trzynaście kursów „Akademii Nieświeskiej”. Dotyczyły one m.in. teorii i praktyki ochrony oraz kształtowania krajobrazu kulturowego, pielęgnacji historycznych parków i ogrodów, ochrony i konserwacji zabytkowych cmentarzy, ochrony oraz kształtowania krajobrazu miast i miasteczek, obiektów i zespołów zabytkowych, budowli obronnych, kształtowania i zagospodarowania turystycznego Kanału Augustowskiego i przyległego dorzecza, praktycznych aspektów rewaloryzacji zabytkowych ogrodów i parków, możliwości turystycznego zagospodarowania zabytków różnego typu, w tym poprzemysłowych, a także badań interdyscyplinarnych w zespołach pałacowo-ogrodowych.

Pierwsza część kursu XIII odbyła się w lipcu 2007 r. w Mińsku na Białorusi. Jej tematem przewodnim było „Wykorzystanie obiektów i zespołów zabytkowych dla celów turystycznych”. Wykładowcy z Polski i Białorusi przedstawili problematykę związaną m.in. z zagospodarowaniem obiektów zabytkowych do celów turystycznych, ochroną i promocją zabytków, planowaniem i organizacją turystyki w centrach zabytkowych miast, wykorzystaniem i przystosowaniem na potrzeby turystyki takich obiektów zabytkowych, jak zespół pałacowo-parkowy w Wilanowie, zamki w Kórkwi i Lubczy czy zabytki poprzemysłowe – kanały wodne, historyczne linie kolejowe, budowle obronne. Zastanawiano się nad możliwościami adaptacji obiektów sakralnych do ruchu turystycznego i walorami turystycznymi

historycznych tras pielgrzymkowych. Zajęcia obejmowały również zagadnienia dotyczące zasad sporządzania dokumentacji konserwatorskiej. Dużo uwagi poświęcono wykorzystaniu zabytków, a zwłaszcza obiektów wpisanych na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO, w planach rozwoju turystyki na Białorusi.

Uzupełnieniem zajęć teoretycznych były dwa objazdy studialne prezentujące turystyczne funkcje zabytków Mińska, zagospodarowanie kompleksu zamkowego w Mirze, wpisanego w 2000 r. na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO, oraz historycznego zespołu miejskiego Nowogródka.

Druga część XII kursu „Akademii Nieświeskiej” była zorganizowana w Polsce w dniach od 3 do 14 września br. Zgodnie z programem szkolenie objęło objazd związany tematycznie z ochroną i kształtowaniem krajobrazu kulturowego. Uczestnicy odwiedzili: Warszawę i Kraków, na przykładzie których zapoznali się z problematyką ochrony i kształtowania miejskiego krajobrazu kulturowego; Chocholów i inne wsie podkarpackie służące do studiów nad krajobrazem kulturowym terenów wiejskich; Szczawnicę, Krościenko i Zakopane – miasta o charakterystycznym krajobrazie uzdrowiskowym; Kalwarię Zebrzydowską – przykład krajobrazu pielgrzymkowego; Ojcowski Park Narodowy i Pieniński Park Narodowy – przykłady krajobrazu kulturowego znajdującego się w granicach ochrony zasobów naturalnych.

XII kurs zakończyła uroczystość w Pałacu Myślewickim w Łazienkach Królewskich w Warszawie, podczas której słuchacze

„Akademii Nieświeskiej” otrzymali dyplomy jej ukończenia.

„Akademia Nieświeska” ma już 160 absolwentów pochodzących z Białorusi, Ukrainy,

Litwy, Polski, Rosji i Mołdawii. Ich prace dyplomowe były sześciokrotnie wyróżniane międzynarodową Nagrodą im. Profesora Jana Zachwatowicza, którą przy-

znaje Polski Komitet Narodowy Międzynarodowej Rady Ochrony Zabytków ICOMOS.

Lidia Klupsz

THE NIEŚWIEŻ ACADEMY

The "Nieśwież Academy" International Postgraduate Summer School was founded in 1995 upon the basis of an agreement about training specialists in the protection of historical parks and gardens as well as the cultural landscape, signed by the Institute of Culture of Belarus in Minsk and the Centre for the Protection of the Historical Landscape in Warsaw. Patronage over the undertaking was entrusted to the ministers of culture of Poland and Belarus. Since 2003, when the agreement was prolonged, the partners include the State Belarusian Institute of Culture in Minsk and the

National Heritage Board of Poland (formerly known as the National Centre for the Study and Documentation of Historical Monuments in Warsaw).

The "Nieśwież Academy" International Postgraduate Summer School trains graduates of schools of higher learning from Central-Eastern European countries professionally involved in the protection and conservation of historical monuments. The courses are conducted in two-year cycles, starting in the summer in Belarus and ending in the following year in Poland. So far 13 such courses have been held.

The first part of the thirteenth course took place in July 2007 in Minsk (Belarus). Its main theme was "The use of historical buildings and complexes for the purposes of tourism" and the theoretical courses were supplemented by field trips.

The second part was organised in Poland in September 2007. The course included a field trip associated with the protection and shaping of the cultural landscape. The closing ceremony was held at the Myślewicki Palace in the Royal Łazienki in Warsaw, with the students of the "Nieśwież Academy" receiving their graduation diplomas.

KRAJOWY OŚRODEK BADAŃ I DOKUMENTACJI ZABYTKÓW W ZWALCZANIU PRZESTĘPCZOŚCI PRZECIWKO DZIEDZICTWU ARCHEOLOGICZNEMU

Jednym z zadań Krajowego Ośrodka Badań i Dokumentacji Zabytków jest rozpoznawanie i przeciwdziałanie zagrożeniom dziedzictwa archeologicznego. Cel ten realizowany jest za pośrednictwem różnorodnych, uzupełniających się inicjatyw. KOBiDZ jest stałym partnerem policji w dziedzinie ochrony zabytków, udziela jej konsultacji i pomocy merytorycznej, a także bierze udział w niektórych działaniach operacyjnych i procesowych.

KOBiDZ, we współpracy z Biurem Kryminalnym Komendy Głównej Policji, podjął

1. Moneta celtycka prawdopodobnie związana z mennictwem Brytów, część odzyskanej kolekcji numizmatycznej ze Schlesisches Museum für Kunstgewerbe und Altertümer. Wszystkie fot. P. Kobek.

1. Celtic coin probably connected with Brit minting, part of the salvaged numismatic collection at Schlesisches Museum für Kunstgewerbe und Altertümer. All photos: P. Kobek.

przygotowania do serii szkoleń dla policjantów z zakresu archeologii, doktryny konserwatorskiej i prawa z nią związanego, których rozpoczęcie planowane jest na jesień 2007 r. Równoległe, wspólnie

z wojewódzkimi konserwatorami zabytków, przygotowuje mapy stanowisk archeologicznych zagrożonych rabunkiem, które zostaną przekazane policji w powiatach i gminach. Obszary na nich